

Серед 60 зразків високим рівнем самофертильності характеризувались сортозразки Вертус / Кішвардай F3 –71,3%, Натка -4 – 68,1%, № 24/07 – 64,3%, Гібрид 4 – 62,3%, № 39/07 –62,1%, А -12 / К 46 – 59,7%. Виділили зразки з високою кількістю квіток в суцвіттях: Вертус /Кішвардай F3 та № 41/07, в китицях яких було більше 29 квіток, а також білоквіткові №52 та Вертус 72 - більше 28 шт. при кількості квіток в суцвіттях рослин стандарту с. Ярославна – 23,53 шт. За два роки досліджень 15 самофертильних зразків люцерни посівної перевищили за кількістю бобів в суцвіттях показники рослин сорту стандарту Ярославна, які зав'язали 13,85 шт. Найвищий прояв ознаки мали зразки №24/07 лінія Ф58 (17,07 шт.), гібрид 4 (17 шт), ЗКЗ – 6 (16,48 шт.). Найвищу масу насіння сформували рослини сортозразку Вертус/ Кішвардай F3, перевищення над стандартом становило 14,9%. Між рівнем самофертильності та масою насіння встановлений тісний позитивний зв'язок. Коефіцієнт кореляції становить 0,71. Середньої сили зв'язки встановлені між масою насіння та кількістю квіток в суцвітті, коефіцієнт кореляції дорівнює 0,56, між масою насіння та кількістю бобів в суцвітті – 0,63, між масою насіння та кількістю насінин в бобі – 0,61. Виділений кращий селекційний матеріал буде використаний в подальшій селекційній роботі.

УДК 633.32

ПЕРСПЕКТИВНИЙ СОРТ КОНЮШИНИ ЛУЧНОЇ ФАЙНА

А.І. Боженко, О.Є. Сизенко

Носівська селекційно-дослідна станція

Миронівського інституту пшениці ім. В.М. Ремесла НААН

Забезпечення тваринницької галузі повноцінними, багатими на білок і вітаміни кормами, тісно пов'язане з вирощуванням високих врожаїв багаторічних бобових трав, серед яких левову частку посівів у структурі посівних площ різних природно-економічних районів і екологічних умов займає конюшина лучна. Висока поживна цінність кормової маси, накопичення біологічного азоту в ґрунті, піднесення загальної культури землеробства – ці та інші властивості конюшини лучної сприяють подальшому зростанню її виробництва.

Згідно потреб сучасного кормовиробництва на Носівській селекційно-дослідній станції продовжують проводитися дослідження, які направлені на створення гетерозисних популяцій на широкій генетичній основі, що поєднують біологічний потенціал урожайності з підвищеним вмістом поживних речовин, насінневою продуктивністю та стійкістю до несприятливих факторів навколишнього середовища, що і визначає актуальність роботи.

Результатом селекційних досліджень є створення нового високоврожайного сорту конюшини лучної Файна, який переданий в Державне сортовипробування.

Для виведення сорту застосовувався метод добору з оцінкою по нащадках з наступним формуванням синтетика шляхом об'єднання резервів насіння рослин з високою загальною комбінаційною здатністю.

Сорт належить до ранньостиглого двохукісного типу. В переважній більшості кущ чащоподібної форми. Стебла середньої товщини, слабо опушені, із середньою кількістю міжвузлів 7,0 та висотою до 111 см. Кущистість висока, залистяність 48,2 %. Листочки великі, видовжено-овальної форми, знизу слабоопушені. Площа листових пластинок середнього ярусу коливається від 60 до 70 см². Суцвіття - часто подвійна яйцеподібна видовжено-округла голівка. Квітки від світло-рожевого до темно-червоного і червоно-фіолетового забарвлення.

Насіння – строката суміш від світло-жовтого до світло-фіолетового та інших перехідних забарвлень. Маса 1000 насінин – 1,6 г.

Характеризується високою морозо- і зимостійкістю (97-99 %). Добре відростає навесні та після укосів. Період вегетації від початку весняного відростання до першого укосу 60-70 днів, від першого до другого укосу 48-50 днів, від першого укосу до повної стиглості насіння 95-110 днів.

За стійкістю до бурої плямистості, антракнозу та борошністої роси не поступається стандарту та іншим сортам. Вміст білка в сухій речовині 19,1 %, клітковини 25,7 %. Довговічність 2-3 роки використання. Стійкий до обсіпання. Сорт з високою продуктивністю кормової маси та насіння. В конкурсному випробуванні в середньому за три роки збір сухої речовини становив 16,2 т/га, насіння - 0,65 т/га.

За результатами польових досліджень кваліфікаційної експертизи на придатність до поширення сорт Файна перевищив стандарт по врожайності зеленої маси по Поліській зоні на 45,8 % (Старосамбірська Держсортостанція) та на 49,3 % (Кельменецька Держсортостанція) по Лісостеповій зоні. По насінневій продуктивності мав переваги над стандартом по Поліській зоні на 55,5 % (Чернігівський Держекспертцентр), по Лісостепу – на 26 % (Холодноярська Держсортостанція). Широке впровадження у виробництво нового сорту конюшини лучної Файна, як найбільш урожайного та адаптованого до умов вирощування є значним резервом збільшення виробництва кормів в умовах Полісся та Лісостепу України.